

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут охорони здоров'я
Кафедра здоров'я людини і фізичної реабілітації

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи
_____ О. А. Лагоднюк

“ _____ ” _____ 2018 р.

08-02-21

Національний університет
водного господарства
та природокористування

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фізична реабілітація в неврології

Program of the Discipline

PHYSICAL REHABILITATION IN NEUROLOGY

спеціальність
specialty

галузь знань

branch of knowledge

227 Фізична терапія, ерготерапія
227 PHYSICAL THERAPY,
ERGOTHERAPY

22 Охорона здоров'я
22 Health care

Рівне – 2018

Робоча програма «Фізична реабілітація в неврології» для студентів спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія». Рівне: НУВГП, 2017. – 12 с.

Розробник: Нагорна Ольга Борисівна – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, доцент кафедри здоров'я людини і фізичної реабілітації.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри здоров'я людини і фізичної реабілітації.

Протокол від «27» серпня 2018 року № 1.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Завідувач кафедри: _____
(підпис)

Н.Є. Нестерчук
(ініціали та прізвище)

Схвалено науково-методичною комісією за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія.

Протокол від «06» вересня 2018 року № 7.

Голова науково-методичної комісії _____ І. М. Григус
(підпис) (ініціали та прізвище)

Національний університет
водного господарства
та природокористування

© _____, 2018 рік

ВСТУП

Метою викладання дисципліни є здобуття студентами теоретичних знань і практичних навичок для оцінки, корекції рухових порушень внаслідок захворювань нервової системи; отримання ґрунтовних знань щодо проведення фізичної реабілітації хворих з наслідками та ускладненнями неврологічних захворювань. Вивчення дисципліни полягає в ознайомленні студентів з теоретичними поняттями дисципліни та набутті навичок роботи з хворими неврологічного профілю, які потребують застосування фізичної реабілітації в комплексному лікуванні.

Анотація

Вивчення дисципліни «Фізична реабілітація в неврології» має на меті сформувати знання про особливості перебігу уражень й травм центральної та периферичної нервової системи, наслідком яких є рухові розлади, механізм лікувального впливу засобів фізичної реабілітації; навчити майбутніх спеціалістів проводити реабілітаційне обстеження, діагностику, прогнозування, вивчати загальний стан хворого, бачити найменші зміни в його стані і тим самим забезпечувати гнучку тактику застосування засобів фізичної реабілітації на етапах відновлювального лікування.

Ключові слова

Рухові порушення, сенсорні порушення, обстеження, міждисциплінарна команда, етапи реабілітації.

Annotations

The study of discipline "Physical rehabilitation in neurology" aims to form knowledge about the peculiarities of the course of lesions and injuries of the central and peripheral nervous system, the result of which is motor disturbances, the mechanism of therapeutic influence of physical rehabilitation means. To train future specialists to carry out rehabilitation examination, diagnostics, prognostication, to study the general condition of the patient, to see the slightest changes in his condition, and thus to provide a flexible tactic of the use of physical rehabilitation at the stages of restorative treatment.

Keywords

Motion disturbances, sensory impairment, examination, interdisciplinary team, stages of rehabilitation.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: 3	Галузь знань 22 <u>Охорона здоров'я</u>	Нормативна (за вибором)	
	Спеціальність 227 Фізична терапія, ерготерапія		
Модуль: 1	Рівень вищої освіти: <u>бакалаврський</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів: 1		2-й (за скороченим терміном навчання)	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання – курсова робота		Семестр	
Загальна кількість годин - Денна: 90 год. Заочна: -		3-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3		Лекції	
		20 год.	-
	Лабораторні		
	20 год.	-	
	Самостійна робота		
	26 год.	-	
Індивідуальні завдання: курсова робота 24 год.		Вид контролю: курсова робота, іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання – 40 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни – набуття студентами теоретичних знань і практичних навичок для оцінки та корекції рухових порушень внаслідок захворювань нервової системи; дати ґрунтовні знання щодо проведення фізичної реабілітації хворих з наслідками неврологічних захворювань.

Завдання вивчення дисципліни полягає в ознайомленні студентів з теоретичними питаннями дисципліни; набутті навичок роботи з хворими неврологічного профілю, які потребують застосування фізичної реабілітації в комплексному лікуванні.

Студенти повинні знати:

- особливості перебігу захворювань в неврології;
- наслідки та ускладнення неврологічних захворювань;
- механізм лікувальної дії основних та допоміжних засобів фізичної реабілітації, які застосовуються у відновному лікуванні неврологічних хворих, методику їх застосування, принципи поєднання;
- реабілітаційні стандартні шкали та тестування для обстеження рівня ушкодження моторної сфери неврологічних хворих;
- спеціальні технічні допоміжні засоби для забезпечення самостійності та мобільності неврологічного хворого.

Студенти повинні вміти:

- визначати показання та протипоказання до проведення фізичної реабілітації неврологічним хворим;
- проводити реабілітаційне обстеження із застосуванням міжнародно визнаних тестувань;
- формувати мету програми фізичної реабілітації у SMART-форматі;
- складати програму фізичної реабілітації з урахуванням особливостей перебігу неврологічного захворювання, його наслідків, індивідуальних потреб хворого;
- складати програми фізичної реабілітації хворим неврологічного профілю, визначати її тривалість, обсяг реабілітаційних послуг;
- застосовувати ортопедичне та реабілітаційне обладнання у процесі реабілітаційного втручання.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Методика фізичної реабілітації в неврології

Тема 1. Порушення функцій нервової системи людини. Загальна характеристика порушень при нервових захворюваннях. Сенсорні порушення. Рухові порушення. Центральний параліч. Периферичний параліч. Порушення чутливості. Вегетативно-трофічні порушення. Порушення вищих коркових функцій.

Тема 2. Сенсорно-рухова інтеграція. Сенсорний імпульс. Руховий контроль. Рефлекторна діяльність. Вищі центри головного мозку. Вегетативно-трофічні порушення. Порушення вищих кіркових функцій. Психічні розлади.

Тема 3. Методика застосування основних та допоміжних засобів фізичної реабілітації. Механізми впливу масажу, ЛФК, фізіотерапії, механотерапії при нервових захворюваннях. Методика відновлення рухових

навичок при реабілітації хворих на нервові захворювання. Гідротерапія в системі реабілітації хворих після неврологічних захворювань.

Тема 4. Принципи обстеження неврологічних хворих. Методи реабілітаційного обстеження неврологічних хворих. Гоніометрія. Обстеження м'язової системи. Категорії активності та життєдіяльності. Функціональне обстеження постави і ходи. Особливості обстеження дітей з неврологічними захворюваннями.

Тема 5. Фізична реабілітація хворих після черепно-мозкових травм. Клініка, ускладнення. Проведення реабілітаційного обстеження. Формування реабілітаційного прогнозу. Формування мети програми реабілітації у SMART-форматі. Формування міждисциплінарної команди для реалізації реабілітаційної програми. Застосування реабілітаційного обладнання.

Тема 6. Фізична реабілітація хворих на мозковий інсульт. Класифікація мозкового інсульту. Періоди реабілітації хворих після інсульту, їх завдання. Обстеження інсультних хворих. Прогнозування. Формування мети програми реабілітації у SMART-форматі. Диференційовані реабілітаційні програми. Засоби, направлені на відновлення навичок ходьби й координації рухів, протидія патологічним синкінезіям. Відновлення побутових навичок.

Тема 7. Фізична реабілітація дітей, хворих на ДЦП. Дитячий церебральний параліч. Причини, особливості клінічного перебігу. Обстеження, прогнозування. Формування мети програми реабілітації у SMART-форматі. Комплексна програма реабілітації дітей, залежно від клінічних форм ДЦП.

Тема 8. Фізична реабілітація хворих на розсіяний склероз. Розсіяний множинний склероз. Клінічний перебіг. Програма реабілітації хворих відповідно до трьох стадій. Проведення реабілітаційного обстеження. Формування реабілітаційного прогнозу. Формування міждисциплінарної команди для реалізації реабілітаційної програми. Застосування реабілітаційного обладнання.

Тема 9. Фізична реабілітація хворих на паркінсонізм. Особливості перебігу хвороби Паркінсона. Клінічний перебіг. Програма фізичної реабілітації з урахуванням міждисциплінарного підходу.

Тема 10. Фізична реабілітація хворих після травм спинного мозку. Травми спинного мозку. Причини, особливості клінічного перебігу в залежності від пошкодженого відділу спинного мозку. Проведення обстеження, прогнозування. Формування мети програми реабілітації у SMART-форматі. Програма фізичної реабілітації в залежності від рівня ушкодження спинного мозку. Застосування реабілітаційного обладнання.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Методика фізичної реабілітації в неврології												
Тема 1. Порушення функцій нервової системи людини		2		2	2	1						
Тема 2. Сенсорно-рухова інтеграція		2		2	3	1						
Тема 3. Методика застосування основних та допоміжних засобів фізичної реабілітації.		2		2	2	3						
Тема 4. Принципи обстеження неврологічних хворих.		2		2	3	4						
Тема 5. Фізична реабілітація хворих після черепно-мозкових травм.		2		2	2	3						
Тема 6. Фізична реабілітація хворих на мозковий інсульт		2		2	3	4						
Тема 7. Фізична реабілітація дітей, хворих на ДЦП		2		2	3	4						
Тема 8. Фізична реабілітація хворих на розсіяний склероз		2		2	2	2						
Тема 9. Фізична реабілітація хворих на паркинсонізм		2		2	2	2						
Тема 10. Фізична реабілітація хворих після травм спинного мозку		2		2	2	2						
Разом за змістовим модулем 1	90	20		20	24	26						

5. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Порушення функцій нервової системи людини.	2
2	Тема 2. Сенсорно-рухова інтеграція.	2
3	Тема 3. Методика застосування основних та допоміжних засобів фізичної реабілітації	2
4	Тема 4. Принципи обстеження неврологічних хворих.	2
5	Тема 5. Фізична реабілітація хворих після черепно-мозкових травм.	2
6	Тема 6. Фізична реабілітація хворих на мозковий інсульт.	2
7	Тема 7. Фізична реабілітація дітей, хворих на ДЦП.	2
8	Тема 8. Фізична реабілітація хворих на розсіяний склероз.	2
9	Тема 9. Фізична реабілітація хворих на паркінсонізм	2
10	Тема 10. Фізична реабілітація хворих після травм спинного мозку.	2
	Разом	20

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Структура та функції нервової системи.	1
2	Периферична нервова система.	2
3	Засоби і форми застосування фізичних вправ при неврологічних захворюваннях.	1
4	Засоби для відновлення рухової функції у неврологічних хворих зі спастичною геміплегією.	1
5	Тести для обстеження рухових функцій	2
5	Тести для обстеження м'язової системи	2
6	Особливості обстеження чутливості	2
7	Індекс Бартела	2
8	Міжнародна класифікація функціонування	2
9	Мозковий інсульт. Геморагічний й ішемічний інсульти. Причини, клінічний перебіг захворювання.	2
10	Комплекс реабілітаційних заходів на амбулаторному етапі відновного лікування хворих після мозкового інсульту.	1
11	Особливості реабілітаційного масажу при спастичних і в'ялих паралічах.	1
12	Енцефаліт. Причини. Особливості клінічного перебігу. Засоби реабілітації.	1

13	Дитячий церебральний параліч. Вправи для розвитку контролю за положенням голови. Використання реабілітаційного обладнання для дітей з ДЦП різних вікових категорій.	1
14	Міопатії. Класифікація. Клінічний перебіг. Засоби та завдання реабілітації	1
15	Менінгіт. Енцефаліт. Поліомієліт. Причини. Особливості клінічного перебігу. Лікувальна гімнастика і масаж хворих.	1
16	Неврастенії. Основні принципи обстеження і лікування хворих при неврастенії. Характеристика змін та клінічна картина. Завдання, засоби фізичної реабілітації при неврастенії.	1
17	Типи неврозів та їх характеристика. Задачі та вплив методів реабілітації при неврозах. Реабілітаційне обстеження хворих з неврозами. Завдання та особливості методики фізичної реабілітації хворих з неврозами. Реабілітаційне та ортопедичне обладнання.	1
	Разом	26

7. Індивідуальна робота

Підсумком самостійної роботи над вивченням дисципліни є: підготувати курсову роботу з дисципліни «Фізична реабілітація в неврології».

Курсова робота виконується кожним студентом за індивідуально отриманим завданням.

Представлення, структура, оформлення курсової роботи.

Титульний аркуш, відповідність теми та змісту, кількість розділів (не менше трьох, відповідна назва розділів і підрозділів: вступ – обґрунтування актуальності обраної теми, постановка мети і конкретних завдань, об'єкт, предмет, методи дослідження; 1 огляд літератури, 2 організація та методи дослідження, 3 результати дослідження), висновки, список використаної літератури, додатки.

8. Методи навчання

1. Основні форми навчального процесу при вивченні дисципліни «Фізична реабілітація у неврології»:

- навчальні заняття;
- самостійна робота студентів;
- робота в наукових бібліотеках та мережі Інтернет;
- контрольні заходи.

2. Види навчальної роботи студентів:

- лекція;
- лабораторне заняття;
- консультація.

9. Методи контролю

Застосовуються наступні методи оцінювання:

1. Індивідуальне усне опитування.
2. Тестовий контроль.
3. Вирішення типових задач.
4. Письмовий теоретичний контроль.
5. Індивідуальний контроль практичних дій.
6. Модульний контроль.
7. Екзамен.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль №1											
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	40	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

Виконання курсової роботи			Сума
Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	
До 20	До 40	До 40	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73		
60-63	задовільно	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Опорні конспекти лекцій;
2. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (НКНМЗД);
3. Навчальні відеофільми;
4. Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з дисципліни «Фізична реабілітація в неврології»/ О. Б. Нагорна / [Електронний ресурс]; – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/view/shufr/05-07-01.html>;

12. Рекомендована література

Базова

1. Бадалян Л. О. Детская неврология / Л. О. Бадалян. – 3-е изд – М.: Медицина, 1984. – 576 с.
2. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шапаронова. – М.: МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.
3. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навч. посібник. – К.: Олімпійська література, 2006. – 196с.
4. Медицинская реабилитация: руководство: в 3-х т. / [под ред. В. М. Боголюбова]. – М.; Смоленск: Знак почета, 2007. – Т. 2. – 632 с.
5. Мухін В. М. Фізична реабілітація: підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К.: Олімпійська література, 2010. – 438 с.
6. Реабілітаційне обстеження у практиці фізичного терапевта: навчальний посібник / І.М. Григус, О. Б. Нагорна, В. В. Горчак – Рівне, 2017. – 150 с. Схвалено до друку Вченою радою НУВГП (протокол № 6 від 29.06.2017) / [Електронний ресурс]; – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/view/shufr/05-07-01.html>

Додаткова

1. Авдоніна О. Я. Актуальні питання дитячої неврології – від теорії до практики: V міжрегіональна науково-практична конференція / О. Я. Авдоніна, Е. Ю. Чубенко Е. Ю. – Херсон, 2010 – 152с.
2. Белова А. Н. Руководство по реабилитации больных с двигательными нарушениями / А. Н. Беловой, О. Н. Шепетовой. – М.: Антидор, 1998. – 224 с.
3. Звіряка О. М. Методика гідрокінезотерапії з використанням сконструйованого гідрокінезомеханотерапевтичного пристрою при переломах кісточок / О. Звіряка, В. Мухін // Молода спортивна наука України: зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. – Львів, 2007. – Вип. 11, т. 2. – С. 155 – 160.
4. Звіряка О. М. Застосування засобів фізичної реабілітації при ушкодженнях гомілковостопного суглоба у спортсменів / О. М. Звіряка // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. наук. пр. / за ред. С. С. Єрмакова. – Х., 2006. – № 4. – С. 50 – 52.
5. Звіряка О. М. Динаміка тестування рухових навичок хворих після Корж Ю. М. Практикум з теорії і методики лікувальної фізичної культури:

навч. посіб. для студ. спец. “Фіз. реабілітація” / Ю. М. Корж, О. М. Звіряка. – Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2007. – 184 с.

6. Корж Ю. М. Основи лікувальної фізичної культури: метод. рек. для студ. спец. “Фіз. реабілітація” / Ю. М. Корж, О. М. Звіряка. – Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2005. – 75 с.

7. Ляшенко В.І. Методичні основи гідрокінезотерапії в реабілітаційній практиці: Метод. Посіб. для практичних реабілітологів та батьків дітей з інвалідністю/ Ляшенко В.І., Ребенчук О.В. – Миколаїв: 2008. – 28с.

8. Мастюкова Е. М. Физическое воспитание детей с церебральным параличом. / Мастюкова Е. М. – М.: Просвещение, 1991. – 158с.

9. Мякишева Н.А. Физическая реабилитация детей с последствиями ДЦП в условиях спортивно-игрового центра / Н.А. Мякишева– М.: дис. канд. медицинских наук, 2000. – 245с.

10. Основи медико-соціальної реабілітації дітей з органічними ураженнями нервової системи. Навчально-методичний посібник / За ред. Мартинюка В.Ю., Зінченко С.М. – К.: Інтермед, 2005. – 416с.

11. Семенова К.А. Восстановительное лечение детей с перинатальным поражением нервной системы с детским церебральным параличом / К. А. Семенова – М.: Закон и порядок, 2007. – 616с.

12. Таран І. Гідрокінезотерапія як засіб поетапного формування рухових навиків дітей 3-5 років з церебральним паралічем спастичної форми / І. Таран, А. Вовканич // Молода спортивна наука України: зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту та здоров'я людини / за ред. Є. Приступи. – Л., 2013. – Вип. 17, т. 3. – С. 231 – 237.

13. Физические факторы в лечении детских церебральных параличей / Под ред. Н.А. Усаковой, Р.Г. Красильниковой. – М.: Советский спорт, 2006. – 192с.

13. Інформаційні ресурси

1. Мухін В. М. Фізична реабілітація: підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К.: Олімпійська література, 2010. – 438 с. / [Електронний ресурс]; – Режим доступу:

www.kspu.edu/FileDownload.ashx/фізична%20реабілітація

2. Попов С. Н. Физическая реабилитация : [Учебник для вузов] / С. Н. Попов. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2005. – 605 с. / [Електронний ресурс]; – Режим доступу: <https://studfiles.net/preview/1777971/>

3. Язловецький В. С. Основи фізичної реабілітації : [Учебник для вузов] / В. С. Язловецький, Г. Е. Верич. – Кіровоград, 2004. – 328 с. / [Електронний ресурс]; – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis

4. Українська Асоціація фізичної терапії/ [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.physrehab.org.ua/

